

Попередньо визначено місце прибутковості серед альтернативних критеріїв оцінки ефективності діяльності підприємства, охарактеризовані основні теоретичні аспекти оцінки економічної ефективності діяльності підприємства за критерієм його прибутковості.

Література

1. Чигріна К. О. Рентабельність підприємства та шляхи її підвищення / К.О. Чигріна // Чорноморській державний університет імені Петра Могили // Україна, Миколаїв, 2016 р. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://oaji.net/articles/2015/797-1426331955.pdf>
2. Шляга О.В. Прибуток та рентабельність як показники ефективності виробництва / О.В. Шляга, Л.І. Шипуля // Запорізька державна інженерна академія // Надійшла до редакції 12.05.2014 р. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_8_075.pdf

УДК 339.92:332.122(477:4)

БОРА Н. Ю., ЧЕКАН Є.
Мукачівський державний університет

НОВІ ФОРМИ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ТА МОЖЛИВОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

У сучасному глобалізованому світі існує чимало різноманітних форм транскордонного співробітництва, які поділяються на традиційні та нові. Курс України на євроінтеграцію, її прагнення долучитися до членства у Європейському Союзі, використовуючи для цього найбільш дієві та найефективніші форми ТКС, роблять особливо актуальними вивчення і дослідження даної проблематики. Щоправда, ефективність тієї чи іншої форми транскордонного співробітництва не завжди прямо пропорційно пов'язана з її новизною.

Новими формами ТКС в рамках Європейського Союзу є Європейські угруповання територіального співробітництва (ЄУТС). Їхня поява стала можливою після прийняття 5 липня 2006 р. Європарламентом та Радою Європи Регламенту №1082/2006 щодо Європейських угруповань територіального співробітництва. У відповідності зі згаданим Регламентом, ЄУТС – це угруповання, створені з метою полегшення та сприяння транскордонному, транснаціональному, міжрегіональному співробітництву між членами ЄС в цілях зміцнення економічного та соціального єднання [1, с. 5].

16 листопада 2009 р. у м. Утрехті Рада Європи прийняла III-й додатковий протокол до Мадридської конвенції «Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями» (Мадрид, 21 травня 1980 р.) щодо об'єднань євро регіонального співробітництва (ОЕС). У ньому запропоновані аналогічні організаційні структури транскордонного співробітництва для членів Ради Європи.

Ратифікувавши III-й протокол, в Україні будуть усі підстави використовувати нові і, слід сподіватись, більш ефективні, зокрема, в економічній сфері, моделі ТКС. Це дасть змогу створити привабливіше

інституційне середовище для вирішення спільних проблем і реалізації транскордонних проектів.

ТКС регіонів Західної Європи визначило дві основні концепції кооперації регіонів:

- транскордонна кооперація (crossbordercooperation) – тісна співпраця прилеглих прикордонних регіонів через національні кордони, до якої залучені регіональні і місцеві органи влади та інші організації в прикордонній зоні;

- міжрегіональна кооперація (snterregional cooperation) – суб'єктоорієнтована співпраця через національні кордони між регіональними і місцевими органами влади та іншими організаціями, які можуть бути розташовані в будь-якому місці державної території.

Йдеться про появу таких нових просторових форм міжнародної економічної інтеграції (НПФЕІ), як «працюючі співтовариства», «великі регіони», «трикутники зростання» [4, с. 17].

Специфічною формою транскордонних регіонів є працюючі співтовариства, суть яких полягає у тому, що у багатьох випадках регіональні або місцеві органи влади чи інші організації співробітничать, наприклад, через підписання протоколу про співпрацю або юридичне не зобов'язуючої угоди і формують конкретні структури, зазвичай без правосуб'єктності.

У Європі вищим рівнем розвитку прикордонної співпраці вважаються так звані «великі регіони» (GrandRegions), що сформовані із значних територіальних одиниць. Особливістю прикордонної співпраці в рамках таких регіонів є наявність спеціальних міждержавних угод між країнами, які беруть у них участь: багатосторонніх міждержавних (загальні питання) і міжрегіональних комісій (конкретні практичні питання співпраці) [2, с. 14].

Новою формою ТКС є «трикутники зростання», які відрізняються за розмірами та сферою сполучення акторів. Вони являють собою транснаціональні економічні зони, поширені на досить великій чітко визначеній географічній території та використовуються з метою розвитку зовнішньої торгівлі та залучення іноземних інвестицій.

Однією з нових форм організації та розвитку ТКС в умовах європейських інтеграційних процесів є кластери. Термін «cluster» у перекладі з англійської означає пучок, жмут, гроно, кущ, група, купа, скупчення; рій (бджіл) тощо. Під кластерами розуміють географічне близькі групи взаємопов'язаних компаній та асоційованих установ в окремій галузі, які пов'язані спільними технологіями та навичками. Як правило, вони існують в географічній зоні, де легкодоступними є комунікації, логістика, а головне – людські ресурси [4, с. 43].

Серед нових форм транскордонного та міжрегіонального співробітництва, що формуються та розвиваються в країнах Європи, певне місце посідають транскордонні EURES-партнерствата трансрегіональні інноваційні проекти. EURES (Європейські сервіси зайнятості) є однією з ініціатив, що підтримуються ЄС щодо розвитку спільного європейського ринку праці, яка пропонує інформацію про умови праці та життя, а також про розвиток ринку робочої сили та допомагає при пошуку роботи [3, с. 54].

Таким чином, розвиток нових форм ТКС має на меті перетворення прикордонних периферійних регіонів у рамках державних територій в інтегровані, взаємодоповнюючі райони, які набувають функцій передавачів нової інформації, досвіду тощо. Внаслідок цього відбувається зниження залежності прикордонних територій не лише від внутрішніх адміністративно-територіальних меж, а й від державних кордонів.

Література

1. Кіш Є. Українсько-угорське транскордонне співробітництво: можливості та пріоритети у XXI столітті / Є. Кіш. – Ужгород, 2003. – 245 с.

2. Мадяр Р.О. Транскордонне економічне співробітництво в умовах глобалізації та європейської інтеграції : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.02 «Світове господарство і міжнародні економічні відносини» / Р.О. Мадяр. – НАН України. Інститут світової економіки і міжнародних відносин. – К, 2008. – 18 с.

3. Студенніков І.В. Транскордонне співробітництво як дзеркало регіональної політики в Україні / І.В. Студенніков // Економічний Часопис-XXI. – 2005. – №1-2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті : <http://soskin.info/ea.php?pokazold=20050111&n=1-2&y=2005>.

4. Транскордонне співробітництво в умовах розширення Європейського Союзу на Схід : Монографія / [Мікловда В.П., Лендел М.А., Слава С.С., Сембер С.В.]. – Ужгород : Карпати, 2006. – 496 с.

УДК 339.92:332.122(477:4)

БОРА Н.Ю., ФЕКЕТЕ Т.
Мукачівський державний університет

ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА РЕГІОНІВ

Останніми роками спостерігається підвищена увага як теоретиків, так і практиків щодо необхідності проведення наукових і прикладних досліджень у напрямку транскордонного співробітництва. Не дивлячись на це, коло питань, які супроводжують і впливають на даний процес у міжнародній і вітчизняній науці розкриті недостатньо. Мало приділено уваги маркетинговим аспектам, зокрема, регіональному та муніципальному маркетингу, їх удосконаленню та практичному використанні органами місцевої влади. Ця прогалина відчутно позначається на ефективності транскордонного співробітництва в регіонах, що і закономірно надає актуальності даному напрямку дослідження.

Свій вклад у проблематику розвитку маркетингу на рівні муніципального утворення та регіону внесли такі закордонні вчені-дослідники, як: Р. Балтер, Б. Берман, А. Дайан, Ф. Котлер, П. Мазур, І. Центес, Арч Шоу, Дж. Еванс та інші. Відчутний внесок у розвиток і популяризацію регіонального маркетингу внесли російські вчені та практики. В першу чергу відмітимо дослідження А.Л. Арженовського, А.Л. Гапоненко, А.М. Лаврова, Д.Б. Норкіна, А.П. Панкрухіна, В.З. Сурніна, І.П., Черної тощо.

За роки незалежності Україна досягла значних результатів у розвитку теорії і практики маркетингу, сформувалася українська маркетингова школа. Однак дослідження в напрямку регіонального маркетингу носять не

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>